

tigelse til at betragte, det højere videnskabelige Væsen med Ugunst og Uvillie, fordi det trænger til kostbare Instituter og Samlinger, om hvis Nødvendighed og Nytte det er naturligt, at de, der staae udenfor, have Banskfelijkheid ved at gjøre sig en tydelig Forestilling. Men jeg fatter ikke, hvorledes Forholdet kan opfattes paa en saadan Maade. Med al den Forskjel, der finder Sted i Henseende til Kundskabens Grad og til Virksomhedens Maade, er det dog paa ethvert Trin det samme Maal, der stræbes hen til; og det er derfor utænkeligt, at ikke begge, Videnskabelighed og Folke-dannelse, skulde tjene og understøtte hinanden indbyrdes.

Det ligger i den sande Videnskabeligheds Væsen, at den stræber efter at udbrede sig, at forgrene sig til alle Sider, og den almindelige folkelige Dannelse har tilfaldt sit Støttepunkt og sit Udspring i den videnskabelige Dannelse. Duelle Lærere til at danne Folket komme ikke af sig selv; men de Mænd, som skulle danne disse Lærere, maae selv staae paa et højere Trin end disse, og saaledes kommer man tilfaldt til Videnskabelighedens Hødepunkt, saa at man vel kan sige, at om man vilde have almindelig folkelig Oplysning og Dannelse i et Land, hvor den videnskabelige Dannelse ikke havde sit gode Hjem, da vilde det være det Samme som om man vilde, at den Plante skulde bære Frugter, der ikke have sin gode forsvarlige Rod. Jeg troer derfor, at det er en aldeles urigtig Betragtning, som stiller den højere videnskabelige Dannelse i Modsetning til den folkelige Dannelse. Og jeg vil tilføje, at det ligesaa er vel betænkt, vel handlet at nære denne Betragtningssmaade; thi ogsaa paa disse Enemærker finder den onde Sæd af Misgunst og Misun-

delse en meget let og villig Jordbund; og naar der fra alle Sider findes Folk, der med en Slags Lyft søge at pleie og vande denne Sæd, saa mener jeg, at paa dette Sted idetmindste Ordet kun bør føres i en Retning, som gaar ud paa at klare det rette naturlige og for begge Sider ønskelige Forhold.

Cultusministeren: Jeg skal ikke forsøge at forlange denne Discussion, ved at føre den ind i en Retning, som jeg ikke troer kan have nogen Indflydelse paa Afgjørelsen af det factiske Spørgsmaal, som her foreligger. Jeg skal derfor indskrænke mig til at sige et Par Ord, som jeg troer, at min Stilling paalægger mig, og som jeg vil udtale selv med Fare for at gjentage, hvad der allerede er sagt. Det vilde være meget slem, hvis jeg var saa ubekendt med de historiske Forhold i vort Fædreland og navnlig dem, som vedkomme Underviisningsvæsenet, at jeg skulde have omtalt en Skole i Sorø, hvor jeg burde have omtalt et Academie, som det oprindelige, og at jeg saaledes skulde have overseet, at det virkelige Forhold var, at man havde nedlagt et Academi, forat gjøre en Skole deraf; men det er ikke saaledes. Stiftelsen i Sorø er oprettet af Frederik den 2den, høilovlig Ihukommelse, ligefrem som en Skole — en Skole af samme Art som de øvrige, kun efter den Tidens Anskuelse, bestemt for en særegen Klasse af Borgere, nemlig de Adelige. Hans Søn Christian den 4de tog Overstuddet fra Skolen og lagde dertil andet Gods, og gjorde et Academi deraf. Dette andet Gods er, som jeg uimodsiget har yttret for over et Aar siden, aldeles sporløst forsvundet i Frederik den 3dies Dage, og Skolen er baseret paa, hvad der oprindelig var henlagt til den og siden er kommen dertil.